

Bodó János: Erősödjünk! Az iskolai és iskolánkívüli ifjúság testi, szellemi és erkölcsi nevelése. Szerző saját kiadása. Juhász István könyvnyomdája. Szeged, 1919. 31 lap. Ára 4 (boltban 5) K.

A háború folyamán ismételve és mind erősebben hangoztatták, hogy a népek jövőjét csakis az edzett testű nemzedékek képesek biztosítani. Ennek a tételnek és követelésnek nyomában, főképp Németországban, egész háborús testnevelési irodalom támadt, amelynek szóvivői az ifjúság katonai előkészítését már az iskolába óhajtották bevinni. Most, hogy a fegyverek zaja némiképp elült, a gondolkodó elmék előtt egy másik mentsvár bontakozik ki: a szilárd erkölcs.¹ Ez a kijózanodás-számba menő jelenség már egymagában igazolja amaz első, egyoldalú állásfoglalás tarthatatlanságát és inkább amellett szól, hogy az egyesített testi, értelmi és lelki nevelést, tehát az általános embernevelést kell előbbrevinni, ha boldogulni akarunk.

Ennek a jóra való, az egész nemzetre kiható törekvésnek szolgálatában áll, az előttünk levő füzet is: afféle kiáltószó, propaganda-írás, amelynek a testi nevelésért rajongó és nemzete jövőjéért aggódó szerzője — százados és a szegedi katonai kerület ifjúsági testnevelési előadója — a lagymatag közvéleményt felrázni igyekszik. Népszerű és inkább a nagyközönségnek, mint a szakembereknek szánt füzetében, fejezetekbe csoportosítva, áttekinthető összefoglalásban tárja elénk azokat a kívánságokat, reformterveket stb., amelyek ezen a téren nálunk s részben külföldön az utóbbi időben felmerültek, s amelyeknek megvalósítását mindannyian kívánjuk, sőt időktől és eseményektől függetlenül már régen kívántuk. A szerzőnek kétségkívül sok a mondanivalója — hisz ezen a téren sok a teendő is — buzgóságát, jöhiszeműségét, olvasottságról tanúskodó tájékozottságát készséggel elismerjük. Javára írjuk azt is, hogy a nemzeti iránynak lelkes híve (25. l.) és mint katona sem erőszakolja az ifjúság katonai nevelését, hanem súlyt vet az értelmi és erkölcsi nevelésre is. Viszont nem hallgathatjuk el, hogy a testnevelők kedvelt közhelyeivel nála is sűrűn találkozunk, és szorosabb értelemben vett pedagógiai fejtegetéseiben itt-ott kirí a szakszerűség fogyatékosága. A tárgyra nem tartozó, felesleges vagy legalább is mellőzhető kitérésekben sincs hiány. Ilyenek pl. ezek: «A nemzeties irányú egységes testi, szellemi és erkölcsi nevelés megkívánja, hogy az ország összes tanintézetei államosítva

¹ Nem így a németeknél, ahol az ifjúság katonai előkészítése a pedagógiai körök tiltakozása ellenére még most is kísért. Így az új nemzetgyűlés munkaprogrammjának 5. pontja szól «az általános védőkötelességen és demokratikus alapelveken felépülő s a haza védelmére szolgáló néphadseregéről», ezt pedig utóbb «az ifjúság céltudatos előkészítésével» egészíti ki, ami határozatlanságánál fogva tág teret nyit a lehetőségeknek (Zeitungsdiens, 1919 május 14.).

legyenek» (13. l.). «A kitűzött cél érdekében álló, hogy a népoktatók magasztos nemzeti munkásságukért kellően honorálva legyenek, mert anyagi jólét mellett az ambíció is nagyobb lesz» (25. l.). A szerző az eddigi mulasztások okát három körülményben látja: az Orsz. Testnevelési Tanács gyakorlati improduktivitásában, s ezért a Tanácsot megszüntetendőnek tartja (a 7. lapon tévesen azt állítja róla, hogy a kultuszminisztérium kebelében működik); azután abban, hogy a főigazgató-ságoknál és tanfelügyelőségeknél hiányoznak a testnevelési szakelődők; végül s leginkább abban, hogy nem gondoskodtak kellő számú képzett tornatanáról. Ez utóbbiról külön pontban: *Oktató személyzet előállítására* (így!) a többi közt ezt mondja: «A tényleges tisztek a testi kiképzésre felhasználandók...» Ez «lehetővé tenné, hogy a létszám redukálása folytán föléssé vált tisztek megélhetése biztosítva legyen.» A tiszteknek népoktatókul való felhasználásával ugyanott (9—10. l.) még részletesen foglalkozik. A 12. l. azt olvassuk, hogy a közegésztanra «oktatónak legalkalmasabb a tanszemélyzetet kiképezni», jól lehet ez a feladat elsősorban az iskolaorvosokat illeti meg.

Ezzel a néhány bíráló megjegyzéssel tartoztunk a pedagógia komolyságának, tudományosságának, anélkül hogy a szerzőnek jóra való törekvését kisebbiteni akarnók. Művecskéje jogosan nem léphet fel nagyobb igényekkel, s azért mélyebb nyomokat sem fog hagyni. Valahányszor ehhez hasonló, az utóbbi időben elhatalmasodó és felfeszaporodó jótanács-gyűjteménnyel állunk szemben, a következő megfontolás támad bennünk. Most a háború után testben, szellemben, lélekben megfogyatkozott, leromlott egyénekkél, társadalommal, nemzettel, sőt emberiséggel van dolgunk, és ezekre hárulnak mind a három irányban az eddiginél nagyobb feladatok, követelések. E fizikailag és élettanilag képtelen kényszerhelyzetből, ha boldogulni akarunk, csak egy út vezet kifelé. A túltengő reformlázat csillapítani és a lehetőségek figyelembe vételével fékezni kell. A papíroson csalóka terveket szólni könnyebb, mint a meglevőt derekasan valóra váltani. Legyünk tehát óvatosak, nehogy letörjünk, s ne feledjük, hogy rombolni könnyebb, mint építeni. Tehát csak lassan, óvatosan előre és felfelé. *k/f.*

Dr. Avary Károly: Hogyan tanulok teljes sikerrel idegen nyelvet? Hogyan tökéletesítem magam benne? Bp. [1920.] (8-r. 68 l.) Ára 15 K.

Közülünk magyarok közül eddig is elég sokan tanulták az úgynevezett világnyelveket, noha igazi tudásig a dolog természeténél fogva csak kevesen vitték, a legújabb időben pedig még jobban megszorodott az idegen nyelveket tanulók száma. E jelenséget külön-